

COMMISSIE SAMENWERKING LH - INSTITUTEN

p/a

Mansholtlaan 4, 6708 PA Wageningen/Salverdaplein 10, 6701 DB Wageningen

Aan de Minister van
Landbouw & Visserij
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Wageningen, 27 april 1979

Onderwerp: aanbieding rapport

Mijnheer de Minister,

Op 14 december 1977 installeerde de directeur-generaal voor de landbouw en de voedselvoorziening de commissie Samenwerking LH - Instituten, met als taak te adviseren omtrent uitbreiding van bestaande vormen en introductie van nieuwe vormen van samenwerking tussen de Landbouwhogeschool en de instituten voor landbouwkundig onderzoek. Het advies zou mede dienen te steunen op een inventarisatie van samenwerkingspatronen.

Hierbij biedt onze commissie u haar bevindingen aan in een rapport. De inventarisatie is samengevat in een afzonderlijke bijlage, waarin u de neerslag vindt van een groot aantal gesprekken die de projectleider, prof. dr. J.G. ten Houten voerde met vertegenwoordigers van instituten en vakgroepen. Puttend uit een rijke ervaring, opgedaan als directeur van het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek en als hoogleraar bij de Landbouwhogeschool, wist hij als geen ander perspectieven en knelpunten bij samenwerking te doorgronden. Onze commissie is hem veel dank verschuldigd.

Dat het u ernst is met de samenwerking LH - instituten, liet u o.a. blijken door het initiatief te nemen in de meerjarenafspraak die u in 1978 met de LH sloot een afzonderlijke passage op te nemen, erop gericht deze samenwerking "zoveel mogelijk te bevorderen".

Onze commissie ziet de voor u liggende rapportage als een tussenstation. Het overleg verloopt voortreffelijk, maar de follow-up eist een nieuw begin. Daarvoor zijn nieuwe middelen nodig.

Het woord, en vooral het werk, is thans aan de bestuurders en de uitvoerders. Onze commissie verwacht van de partners, instituten en Landbouwhogeschool, dat zij suggesties voor uitwerking doen en concrete maatregelen nemen, passend als antwoord op de uitdaging van de huidige situatie. Dit geldt voor het basis- en het topniveau.

Gaarne verwacht onze commissie van u dat u met de u ter beschikking staande middelen de samenwerking bevordert. Daarbij denkt zij aan de mogelijkheid dat de partners u zullen verzoeken om een stuk gemeenschappelijke beleidsruimte. Deze zal naar verwachting in de komende jaren terugverdiend worden.

Met het uitbrengen van dit rapport, dat een ruime verspreiding krijgt, beschouwt onze commissie haar werk als beëindigd. Zij verzoekt dan ook degenen die haar hebben ingesteld, college van bestuur en algemeen directeur DLO, haar op te heffen.

Drs. A.M.K. van Beek - lid
Prof. Dr. Ir. G.H. Bolt - lid
P. Buningh - plv.lid
Dr. B.H. Bijsterbosch - plv.lid
Dr. G.J. Fleeer - plv.lid
Dr. Ir. P. Gaastra - lid
Dr. Ir. H.N. Hasselo - lid
Prof. Dr. J.G. ten Houten, projectleider
Ir. R. Maris - vice-voorzitter
H.A. Meijlink - lid
Prof. Dr. Ir. W.H. van der Molen - plv.lid
Ir. G.A. Oosterbaan - plv.lid
Dr. L. van der Plas - lid
Ir. P.J. Stadhouders - plv.lid
Dr. Ir. D. de Zeeuw - voorzitter

SAMENWERKING WAGENINGEN

IN VOGELVLUCHT

Schets van de situatie, opgesteld door de commissie

samenwerking LH – instituten april 1979

INHOUD

	blz.
1. Inleiding	1
2. Samenwerking op het gebied van het onderzoek	3
3. Samenwerking op het gebied van het onderwijs	7
4. Samenwerking op het gebied van de dienstverlening	9
5. Diversen	15

N.B. De bijlagen bij dit rapport, behelzende de inventarisatie omtrent de stand van zaken met betrekking tot samenwerking op het gebied van onderzoek, onderwijs, dienstverlening, zijn los verkrijgbaar (aan te vragen bij documentatiecentrum LH, tel. 83803 en DLO tel. 19145).

1. INLEIDING

De Nederlandse landbouw besteedt veel aandacht aan een goed samenspel tussen overheid en samenleving, en tussen onderwijs, onderzoek en voorlichting.

Dat heeft onder meer geleid tot herkenbaarheid en overzichtelijkheid, tot een snelle overdracht van onderzoeksresultaten, en tot een goed inspelen op nieuwe maatschappelijke en culturele ontwikkelingen.

Thans stabiliseren zich de budgetten voor onderwijs, onderzoek en voorlichting. Met ongeveer gelijkblijvende middelen moeten we alle zeilen bijzetten om de vaart erin te houden. Daarbij speelt, naast een doelmatig gebruik van middelen, vooral ook de verhoging van de kwaliteit van onderzoek en onderwijs een belangrijke rol.

Tegen deze achtergrond valt in de Wageningse situatie het volgende op:

- Wageningen profileert zich duidelijk als landbouwkundig centrum. Er zijn contacten tussen instituten en verwante vakgroepen. Dat neemt niet weg dat met name in de dienstverlenende sector de samenwerking onsamenhangend is. De onderwijsstaak wordt krachtens doelstelling vrijwel alleen door de LH verricht, met uitzondering van de internationale cursussen, georganiseerd door het Internationaal Agrarisch Centrum (IAC); deze worden globaal voor de helft door medewerkers van instituten verzorgd. De onderzoekssamenwerking ligt het meest voor de hand en ontwikkelt zich reeds jaren, vooral via de onderbouw van de Nationale Raad voor het Landbouwkundig Onderzoek (NRLO).
- De mogelijkheden en wenselijkheden voor een verdergaande samenwerking tussen LH en instituten zijn in mei 1977 aan de orde gesteld door het Nederlands Instituut van Landbouwkundig Ingenieurs (NILI) en het Koninklijk Genootschap voor Landbouwwetenschap (KGvL) op hun jaarlijkse landbouwdag. Het thema "samenwerking LH – instituten" sloeg aan, maakte vele tongen en pennen los, in Agrion en LH-berichten.
- Uitgangspunt bij de verdere uitbouw van de beoogde samenwerking is, dat zij in het belang is van beide partners. De eigen identiteit, de eigen verantwoordelijkheid, de eigen doelstelling blijven behouden.
- Het initiatief van NILI en KGvL leidde o.a. tot instelling van een gemengde commissie Samenwerking LH-Instituten, waarvan taak en samenstelling elders in dit rapport vermeld zijn.

De opbouw van dit rapport is eenvoudig: aan de drie aandachtsvelden onderzoek, onderwijs en dienstverlening zijn afzonderlijke hoofdstukken gewijd.

In hoofdstuk 2 (onderzoek) komt o.a. de verhouding met de NRLO aan de orde. Onze commissie is van mening dat de samenwerking die tussen de instituten en de LH gestalte krijgt, de functie van de NRLO niet belemmert, maar versterkt.

In hoofdstuk 3 (onderwijs) worden schematisch verschillende vormen van deelname aan het onderwijs vanuit de instituutswereld geschetst.

Hoofdstuk 4 (dienstverlening) vertoont een divers beeld. De mogelijkheden voor samenwerking in dit vlak zijn legio. Versterking van het management in de dienstverlening is nodig om zowel kwantitatief als kwalitatief de best mogelijke resultaten te boeken. Planning in de dienstverlening wordt meer en meer een stuurmechanisme met een sterke financiële ondergrond. Een onderlinge afstemming van investeringsplannen lijkt zeker in deze sector nodig.

In het slothoofdstuk wordt aandacht gevraagd voor verschillende projecten van uiteenlopende aard. Afzonderlijke behandeling krijgt het personeelsbeleid, dat van essentieel belang is voor allerlei vormen van samenwerking. De positie van het wetenschappelijk personeel aan de universiteiten en hogescholen is een heel bijzondere. Zowel binnen als buiten de universiteit wordt dat erkend. Om een recent voorbeeld te noemen: de Raad van advies voor het wetenschapsbeleid (RAWB) zegt over de positie van het wetenschappelijk personeel bij universiteiten en hogescholen*:

” De situatie dat de meeste leden van het wetenschappelijk personeel gelijkelijk voor onderwijs en onderzoek zijn aangesteld - ongeacht de vraag of ze voor beide over de noodzakelijke kwaliteit beschikken - leidt tot een zeker automatisme en bijgevolg tot een ondoelmatig gebruik van mankracht en tot versnippering. ”

Een belangrijk knelpunt in het personeelsbeleid binnen de LH en instituten, en zeker binnen samenwerkingspatronen, blijkt te zijn de geringe mobiliteit van medewerkers. Verhoging van de mobiliteit door passende maatregelen is dan ook een belangrijk punt in het personeelsbeleid. Samenwerkingsprocessen zijn veranderingsprocessen. Deze eisen zorgvuldige voorbereiding, voldoende overleg, deskundige begeleiding. Dan kan zo'n veranderingsproces positief werken in een loopbaan-ontwikkeling.

Wageningen heeft kansen zich duidelijker te profileren en de kwaliteit van zijn werk te verbeteren. Het is daarom dat zo velen bereid zijn dat perspectief waar te maken.

N.B. Onze commissie doet in dit rapport enkele aanbevelingen. Terwille van de duidelijkheid heeft zij die niet uit de tekst willen lichten. Bij wijze van leesadvies zijn zij in de kantlijn voorzien van een attentie-streepje.

* Raad van advies voor het wetenschapsbeleid: "Financiering en organisatie van het universitaire onderzoek", Den Haag 37 pp (1979).

2. SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN HET ONDERZOEK

Kan - bij een gegeven personeelsinzet bij instituten en LH - een verhoging van de kwaliteit van onderzoek en onderwijs bereikt worden door een gedeeltelijk ineenschuiven van de taken van de partners?

Dat is de centrale vraagstelling die aan dit en aan het volgende hoofdstuk ten grondslag ligt. De gedachtengang hierbij is: een deel van het instituutsonderzoek leent zich voor deelname door studenten, waarbij de begeleidingstijd wordt vergoed door verhoging van de kwaliteit en/of diversiteit van het onderzoek. De LH-onderzoeker wint begeleidingstijd. Indien voorts op een onderdeel van een vakgebied bij een instituut kundigheid of apparatuur aanwezig is, die bij de LH ontbreekt, is dit eveneens winst. Voor de student is het voordeel: verbreding van zijn horizon.

Iedereen weet, en de inventarisatie bevestigt het, dat van oudsher allerlei contacten bestaan tussen instituten en vakgroepen van de Landbouwhogeschool. Wetenschappers weten elkaar te vinden. Vele contacten zijn geformaliseerd in de onderbouw van de NRLO, in samenwerkingsverbanden tussen instituten en de LH, of anderszins zoals hieronder blijkt. De projectregistraties van de vakgroepen van de Landbouwhogeschool en die van de instituten en de gesprekken die gevoerd werden met vertegenwoordigers van instituten en vakgroepen geven aan hoezeer het onderzoek in Wageningen verweven is.

Tevens wordt bevestigd dat onderzoek en onderwijs verweven zijn; de hoofdstukken 2 en 3 moeten dan ook in verband met elkaar gelezen worden.

In het onderstaande wordt toegelicht hoe de samenwerking aan de basis groeiende is, waar problemen liggen en hoe verbeteringen tot stand kunnen komen.

1. Doctoraalonderzoek

Regelmatig komt het voor dat doctoraalstudenten hun onderzoek voor hun drie- of zesmaands- of zesmaandsvak verrichten op een instituut, in sommige gevallen ook in het kader van hun researchpraktijktijd.

Deze opzet is, zoals boven vermeld, profijtelijk voor beide partners, en voor de student betekent het horizonverbreding.

Deze situatie oogst doorgaans tevredenheid: specifieke reglementeringen lijken niet nodig, wél duidelijke afspraken tussen betrokkenen. Met name vindt onze commissie het logisch:

- dat een instituut niet alléén bereid is tot aanvaarding van briljante studenten en zware projecten;
- dat een vakgroep niet "gestraft" wordt voor haar initiatief tot samenwerking, dat wil zeggen dat dit niet wordt omgezet in een korting op de toegestane onderzoekstijd; dit zou wel het geval zijn indien de begeleiding van deze studenten niet meer ten volle als onderwijsbelasting* aan de vakgroep zou worden toegerekend.

Het spreekt vanzelf dat binnen de LH de samenwerking de zeggenschap van de faculteitsraad met zijn vaste commissies voor onderwijs en onderzoek en de richtingonderwijscommissies onverlet laat.

* Voor een omschrijving en de hantering van het begrip onderwijsbelasting bij de LH zij verwezen naar de jaarlijkse publikaties (de zgn. Kleine Enquête) die hierover verschijnen (tel. 83803).

Eveneens laat de samenwerking de bij de instituten gangbare procedures onverlet met betrekking tot het onderzoeksbeleid. Er zijn hierbij weinig moeilijkheden gesignaleerd, noch te verwachten. De instituten houden zich bezig met vragen, uit de samenleving voortgekomen, en de student heeft in beginsel vrije keuzemogelijkheden.

2. Promotie-onderzoek

Ook op het gebied van promotie-onderzoek werken LH en instituten al lang samen. Ettelijke instituutsmedewerkers bewerkten in het verleden een proefschrift waarbij een kroondocent van de LH als promotor optrad. Kort geleden is binnen de LH een verschuiving ingezet in de richting van promotie-onderzoek op basis van een driejarig promotie-assistentschap. Deze beperkte aanstellingsduur vergt intensieve begeleiding. Juist door het grensverleggend karakter van dit onderzoek is binnen een vakgroep niet altijd op korte termijn de nodige expertise te leveren. dan wordt soms een groot deel van het onderzoek op een instituut uitgevoerd, onder begeleiding van een medewerker aldaar.

Aangezien de "baten" van het promotie-onderzoek de geïnvesteerde begeleidingstijd overtreffen is hier geen sprake van verrekening van geïnvesteerde tijd. In bepaalde gevallen, afhankelijk van de keuze van het onderwerp, zou kunnen worden gezien of een verdeling van de kosten van promotie-assistentschappen, op basis van directe belangen, mogelijk is.

Een ander aspect is de erkenning van de begeleider. Het promotiereglement van de LH heeft deze erkenning geregeld door middel van de instelling van een coreferent.

3. Informatie over onderzoek

Instituten geven jaarverslagen en projectverslagen uit. Tevens verschijnt periodiek een meerjarenvisie voor het landbouwkundig onderzoek, betrekking hebbend op de komende vierjarige periode.

De LH geeft een wetenschappelijk jaarverslag uit; vakgroepen dienen hun onderzoekprogramma's bij de faculteitsraad in. Verslaglegging en projectevaluatie zijn bij de instituten goed geregeld. Bij de LH is er de laatste jaren veel verbeterd.

Onze commissie beveelt aan:

- dat verslagen en onderzoekprogramma's, alsmede publikaties, worden toegezonden aan verwante vakgroepen, respectievelijk secties van instituten;
- dat de LH meer aandacht besteedt aan drie- of vijfjarige projectevaluatie (initiatief te leggen bij de vaste commissie voor de wetenschapsbeoefening);
- dat de LH en de instituten hun projectadministraties beter op elkaar afstemmen, met name van die projecten, waar samengewerkt wordt.

4. Verhouding tot NRLO

LH en instituten nemen deel in de Nationale Raad voor het Landbouwkundig Onderzoek. De NRLO is geen orgaan naast of boven de participanten, maar een samenwerkingsorgaan van participanten. In de NRLO overleggen zij over de wenselijke ontwikkeling van het landbouwkundig onderzoek en de verwezenlijking daarvan. Zij doen dit

uitgaande van hun zelfstandigheid en hun onderlinge afhankelijkheid.

De NRLO is een typisch voorbeeld van een participantenorganisatie. De NRLO kan nooit een bedreiging vormen voor welke samenwerking dan ook, want "de NRLO, dat zijn wij zelf!

De resultaten van inventarisatie op het gebied van onderzoek wijzen erop dat versterking van de samenwerking goed gestalte zal kunnen krijgen in de onderbouw van de NRLO. Wel is dan nodig dat die onderbouw voor alle afdelingen op korte termijn gaat functioneren, flexibel en gericht op concrete afspraken.

Ter bevordering van doelmatige samenwerking tussen een instituut en een verwante vakgroep beveelt onze commissie aan:

- dat de participanten in deze samenwerking terugkoppelen naar de betreffende NRLO-coördinatiecommissie of -afdeling;
- dat vakgroepen zich vergewissen, in een zo vroeg mogelijk stadium, van de procedure van vaststelling en goedkeuring van onderzoekprogramma's, door faculteitsraad en zijn vaste commissie voor de wetenschapsbeoefening;
- dat onderzoekers van vakgroepen en instituten, afspraken makend in coördinatiecommissies en werkgroepen van de NRLO, beseffen "hoe lang hun polsstok is";
- dat de bestuursorganen van LH en instituten beleidskaders aangeven, die stimulerend kunnen werken op nieuwe samenwerkingsvormen.

5. Verhouding tot bedrijfsleven

Kort geleden verscheen een boeiend artikel* over de relatie tussen de technische hogescholen en de industrie onder de titel "Wat kunnen de TH's wel en niet voor de industrie doen?"

Hierin wordt de innoverende functie geschetst die doctoraal-leeronderzoek kan hebben voor kleinere ondernemingen. Met nieuwsgierigheid ziet de commissie de op handen zijnde innovatie nota van de regering tegemoet.

Onderzoeksprojecten, al of niet gezamenlijk van LH en instituten, uitgevoerd voor of samen met ondernemingen, vergen speciale zorgvuldigheid en kritische begeleiding, o.a. op het gebied van publicatievrijheid.

Het is de commissie bekend dat dit onderwerp binnen de bestuursorganen van de LH thans in bespreking is. De commissie acht dit soort samenwerkingsprojecten van grote betekenis en verwacht dat door doelmatige afspraken en een genuanceerde benadering de spanning tussen o.a. openheid en geheimhouding wordt opgelost.

6. Verticale integratie

Op de praktijk gerichte instituten en vakgroepen hebben vaak behoefte bepaalde, dikwijls fundamentele aspecten van een onderzoek onder te brengen bij een vakgroep die daarvoor is toegerust, veelal een z.g. basisvakgroep. Hier blijken nogal eens fricties te liggen. De vraagsteller heeft behoefte aan onderzoeksresultaten, concreet en liefst op tijd.

Het is van groot belang een vorm te vinden waarin de "fundamentele partner" een stuk onderzoek kan verrichten dat een bijdrage aan de eigen discipline kan geven,

* Koumans (TH-Eindhoven), prof.ir. W.A. - Wat kunnen de TH's wel en niet voor de industrie doen? De Ingenieur 90, 910-913 (1978)

waarbij dus het complexe praktijkprobleem wordt gereduceerd tot een modelmatig op te zetten onderzoek. Aan de andere kant zal de "toegepaste partner" voldoende ondersteuning van het eigen onderzoek moeten ontvangen.

Het is te verwachten dat deze verticale integratie in de NRLO alléén niet goed tot zijn recht zal komen, omdat de basisvakgroepen meestal niet participeren in de NRLO-werkgroepen. Een betere documentatie van wensen en plannen, een betere distributie van vragen en het opsplitsen van onderzoeksprojecten in hanteerbare deelproblemen, zou hier nog veel kunnen verbeteren.

7. Twee-fasenstructuur

De betekenis van de onderwijshervorming, neergelegd in het voorontwerp van wet op de twee-fasenstructuur wetenschappelijk onderwijs, is niet te onderschatten, ook niet voor de samenwerking tussen de LH en de instituten. Deze samenwerking kan een uiterst belangrijk element zijn bij de vormgeving van de tweede fase.

Immers een dergelijke tweede fase zal zijn kwaliteit, o.a. jegens het buitenland, nog moeten bewijzen. Dan is het een unieke kans te kunnen beschikken over een breed onderzoekspotentieel: van de LH plus instituten.

Onze commissie beveelt aan:

- dat LH en instituten reeds nu overleg starten over de tweede fase, met name over de perspectieven voor onderwijs en onderzoek (research-aantekening, beroepsopleiding, assistent-onderzoekers). Met name de suggestie om voor dergelijke aspecten te komen tot een structuur die verwantschap vertoont met de "graduate school" verdient nadere verkenning.

Deze oplossing is niet alleen intern aangedragen, maar is ook terug te vinden in het RAWB-advies, vermeld in hoofdstuk 1.

3. SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN HET ONDERWIJS

De redenering, verkondigd in de aanhef van het vorige hoofdstuk, betreffende de waarde van samenwerking voor het instituut, voor de vakgroep en voor de student behoeft nadere toelichting. Ogenscheinlijk is er sprake van een spontane waardetoe-namen van het onderzoek van de student bij verschuiving van LH naar een instituut: het wordt als positief aangemerkt indien uitgevoerd bij het instituut, en het verdwijnen bij de LH wordt ook als positieve grootte beoordeeld. Hoe kan dat?

Dit moet worden teruggevoerd tot het ervaringsfeit dat een onderzoeker in het algemeen baat ondervindt van de deelname aan zijn onderzoek door een beperkt aantal studenten, daarentegen belemmerd wordt in zijn onderzoek als dit er teveel worden. Het is dus een optimaliseren van een situatie: de onderzoeksbegeleiding-vragende studenten zodanig spreiden over de totaal beschikbare onderzoekstijd binnen LH en instituten dat overbelasting voor een deel (met name in LH) en afwezigheid van "studenten" hulp voor de anderen (met name in de instituten) wordt voorkomen.

In het onderstaande wordt een aantal mogelijkheden betreffende het ineenschuiven van taken op onderwijsterrein toegelicht.

1. Beperkte onderwijstaken

In de eerste plaats is er de mogelijkheid van beperkte doceertaken van instituutsmee-dewerkers ten behoeve van LH-studenten. Uitgangspunt is hier dat voor sommige onderzoekers een beperkte onderwijstaak (b.v. 10% van de tijd) aantrekkelijk is en kwaliteitsverhogend kan werken op het onderzoek. Het duidelijkste voorbeeld in deze is het verzorgen van een doctoraal colloquium of een caput over het eigen werk. De benodigde voorbereidingstijd is betrekkelijk gering en de docent krijgt in een discussie tegenspel van de deelnemers, hetgeen stimulerend kan werken. Voorbeelden van dergelijke onderwijstaken van instituten bestaan reeds; zie de inventarisatie, ver-vat in de bijlagen. In deze gevallen lijkt een verrekening tussen de LH en het instituut niet nodig.

In de tweede plaats kan men denken aan een uitbreiding in de richting van beperkte deelname door instituutsmee-dewerkers aan pre-doctoraal onderwijs. Voor het insti-tuut betekent dit een direct verlies aan tijd, zodat een verrekening daarvan nodig lijkt. De baten aan LH-zijde zijn duidelijk als men overweegt dat de door de LH te verre-kenen tijd bestaat uit 100% onderwijsbelasting. Voor het instituut is de situatie wat ingewikkelder, o.m. omdat de onderwijsactiviteiten vaak in een semester worden geconcentreerd. Dit betekent dat bij een onderwijsbelasting van b.v. 10% op jaarba-sis, de instituutsonderzoeker gedurende twaalf weken slechts voor 60 à 70% van de tijd voor zijn hoofdfunctie beschikbaar is. Dit zal waarschijnlijk het aantal potentieel voor een onderwijstaak inzetbare instituutsonderzoekers beperken.

Een concreet voorbeeld in deze is een hoofd van een laboratorium van een instituut, die gedurende twee middagen per week in een semester (24 middagen) een practi-cum voor 40 studenten geeft ergens op de LH. Als het practicum hem per keer vijf uur kost en we rekenen tachtig uur voor het beoordelen van verslagen, dan zijn hier-mee $24 \times 5 + 80 = 200$ uur per jaar gemoeid.

Voor een instituut zou het verzorgen van een aantal van dit soort elementen een hal-

ve of hele vacature kunnen opleveren; voor de LH is het rendement van deze vacature hoog tegen de achtergrond van de huidige situatie van b.v. 50% onderwijscapaciteit per vacature.

2. Ruime onderwijstaken

Het voorgaande zou verruimd kunnen worden tot een aanzienlijke bijdrage van instituutsmedewerkers aan LH-onderwijs.

Onze commissie ziet deze situatie als incidenteel, dat wil zeggen: een bepaalde onderzoeker, soms op meer gevorderde leeftijd, kan over grote overdraagbare ervaring beschikken, terwijl hij zich minder gelukkig voelt in zijn eigen volledige onderzoekstaak op een terrein waarin zich verschuivingen van aanpak voordoen die buiten zijn horizon liggen. Alsdan is een ad-hoc regeling tussen de LH en het instituut op zijn plaats, gebaseerd op de kwaliteit van het onderwijs en de eisen van zorgvuldig personeelsbeleid.

Een gedeelde aanstelling - bij LH en instituut - valt dan te overwegen, waarbij met verschillen in arbeidsvoorwaarden rekening moet worden gehouden.

3. Nieuwe vormen

Verschillende vormen van samenwerking kunnen zich, zoals ook blijkt uit de inventarisatie, ontwikkelen zonder dat daarvoor een organisatiestructuur ontworpen hoeft te worden.

Een verdergaande samenwerking, waarbij verrekening van diensten in het geding moet worden gebracht, komt echter niet tot stand als daarvoor niet enkele regels worden ontwikkeld die het partijen mogelijk maken een overeenkomst te sluiten. Er kan daarbij aan verschillende mogelijkheden worden gedacht, die nadere uitwerking vragen:

- op individuele basis, waarbij de instituutsmedewerker zich deeltijds verbindt tot LH-werk. Bij een relatief grote onderwijsbelasting zou een gedeelde aanstelling bij LH en instituut in aanmerking komen;
- op collectieve basis door middel van een overeenkomst tussen LH en het betrokken instituut, waarbij het instituut zich tot onderwijsbijdragen verplicht.

In beide gevallen wordt tevens geregeld of en hoe de dienstverlening wordt verrekend. Teneinde een ontwikkeling in de richting van verdergaande samenwerking te stimuleren, beveelt onze commissie aan:

- dat LH en DLO één of meer modelovereenkomsten in deze zin ontwerpen;
- dat deze modelovereenkomst toepasbaar is waar tussen instituut en LH wils-overeenstemming bereikt zal zijn.

4. SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN DE DIENSTVERLENING

Reeds van oudsher bestaan er in Wageningen talrijke vormen van samenwerking tussen instituten en vakgroepen van de Landbouwhogeschool op dienstverlenend terrein.

Gedeeltelijk zijn deze samenwerkingsvormen niet gestructureerd maar ontstaan uit bilaterale contacten waarbij wederzijds diensten worden verleend, bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van instrumenten, gereedschappen en hulpmiddelen, het gebruikmaken van de wederzijdse outillage op werkplaatsgebied, het wederzijds gebruik van kas- en klimaatruimte.

Voor een ander deel zijn de samenwerkingsvormen gestructureerd, zoals bijvoorbeeld bij de informatieverstrekking waar in enkele gebouwen van instituten en vakgroepen een gezamenlijke bibliotheek functioneert.

Daarnaast is een deel van de dienstverlening geconcentreerd in hiervoor apart opgerichte eenheden zoals de TFDL en Pudoc die tegen een gedeeltelijke doorberekening van kosten, in opdracht van instituten en vakgroepen, ondersteunend werk verrichten. Deze voorbeelden geven aan dat er op dienstverlenend terrein heel wat activiteiten zijn en worden ontplooid.

Het is zinvol de lopende activiteiten verder uit te bouwen, deze zonnig op te nemen in nieuwe organisatievormen, en daarnaast ten aanzien van andere terreinen van dienstverlening gezamenlijk na te gaan of samenwerking een goede zaak is.

Welke argumenten pleiten nu voor een verdergaande samenwerking en welke voordelen zouden kunnen worden bereikt?

- Samenwerking schept de mogelijkheid om vraag en aanbod op de juiste wijze op elkaar af te stemmen, d.w.z. dat de totale capaciteit aan outillage en (gespecialiseerde) mankracht zo doelmatig mogelijk gericht kan worden op de vraag vanuit onderzoek en onderwijs.
- De toenemende mogelijkheden tot automatisering en mechanisering, de groeiende gecompliceerdheid van de toerusting stellen juist aan de dienstverlening hoge eisen wat betreft specialisatie en vakmanschap. Samenwerking tussen de verschillende vakdisciplines op dienstverlenend gebied biedt de mogelijkheid om door uitwisseling kennis en ervaring te vergroten.
- Er kan een gezamenlijke bijdrage worden geleverd aan de bestuursorganen ten aanzien van de investeringen in de dienstverlening per vakdiscipline, in relatie tot de onderzoeks- en onderwijs capaciteit.
- Samenwerking kan een bijdrage leveren aan personeelsbeleid; dit geldt o.m. voor het bevorderingsbeleid van de bij de dienstverlening betrokken medewerkers; het geldt voorts voor het beleid ten aanzien van opleiding, scholing en bijscholing.

Onderstaand volgt een niet volledig overzicht van samenwerkingsprojecten op het brede terrein van de dienstverlening. In elk voorbeeld blijkt dat de partners zoeken naar een structuur, die helder is, waarbij:

- naar binnen de taken en verantwoordelijkheden van de medewerkers duidelijk liggen, waarbij doelmatig werkoverleg gevoerd wordt;
- naar buiten de contactlijnen naar de cliënt direct zijn, de service goed is, de levertijden kort zijn en de eventuele doorberekeningen van de verleende diensten eenvoudig.

1. Wetenschappelijke informatieverzorging

Op het belangrijke terrein van de wetenschappelijke informatieverzorging begint een samenwerkingsproject gestalte te krijgen na jaren van systematische voorbereiding.

In april 1978 sloten de LH en de in Wageningen gevestigde instituten een samenwerkingsovereenkomst op het gebied van de wetenschappelijke informatieverzorging*.

De overeenkomst biedt de mogelijkheid dat andere instellingen tot de overeenkomst toetreden. De samenwerking heeft betrekking op:

- bibliotheekactiviteiten;
- literatuurdocumentatie en -informatie;
- het publiceren van wetenschappelijke literatuur;
- reprografische voorzieningen;
- verspreiding van publikaties;
- beschikbaarstelling van audio-visuele produkties;
- opleiding op het terrein van de informatieverzorging.

Een gemengde commissie (SAWI genaamd, samenwerking wetenschappelijke informatieverzorging) begeleidt de uitvoering van de samenwerkingsonderdelen en werkt nadere plannen uit. Terwille van een hechte band met de NRLO is er een personele unie tussen de secretaris van de COLADIN (de commissie landbouwdocumentatie en -informatie van de NRLO) en de secretaris van de SAWI.

De commissie die in september 1978 werd geïnstalleerd heeft inmiddels haar jaarplan 1979 bekend gegeven. Prioriteit wordt daarin gegeven aan het tot stand brengen van een bibliotheeknetwerk, verbetering van het publiceren van wetenschappelijke informatie, en het integreren van activiteiten op het gebied van literatuurdocumentatie en -informatie.

In dit kader past het bibliotheek-automatiseringssysteem (BAS), waartoe de LH en DLO in oktober 1978 besloten. Een planning is opgezet voor de periode 1978-1982. Dit project wordt bestuurd door een gemengde stuurgroep en uitgevoerd door RAET Software & Computer Services, de projectleider en diverse technische werkgroepen. Gedurende de jaren 1978-1982 zullen de kennis en ervaring, de organisatie, de programmatuur en de apparatuur worden opgebouwd, waarmee belangrijke bibliotheek- en documentatieprocessen en -bestanden geautomatiseerd zullen worden.

De kennis en ervaring van het eigen personeel worden geleidelijk aan opgebouwd. Dit gebeurt door cursussen, zoals de PBNA-cursus gegeven voor bijna 100 bibliotheekmedewerkers in 1978, door deelname aan werkgroepen, en vooral door het werken met de computer en het systeem zelf, waarmee in 1979 begonnen is. De automatiseringsorganisatie zal in de organisatie van het wetenschappelijk informatiecentrum ingepast worden.

Momenteel worden de voorbereidingen getroffen voor installatie van de computer, werving van het benodigde automatiseringspersoneel en invoering van het systeem. In grote lijnen gaat het dekkingsplan voor de financiering uit van een 50/50-verdeling tussen de partners.

In 1977 besloten DLO en LH gezamenlijk verantwoording te dragen voor de bouw van een wetenschappelijk informatiecentrum waarin zowel de centrale bibliotheek LH als Pudoc gehuisvest zullen worden. Na een grondige voorbereiding van het programma

* De tekst van deze overeenkomst is op aanvraag verkrijgbaar bij het documentatiecentrum van de LH (tel. 83803) en bij DLO (tel. 19145).

van eisen werd besloten de bouw te doen plaatsvinden aan de Generaal Foulkesweg. Het bureau B & D te Oosterbeek werd aangetrokken als architect. In november 1978 werden aan de hand van tekeningen en maquettes de plannen gepresenteerd aan belanghebbenden en belangstellenden. De ministeriële goedkeuring op het voorlopige plan werd in januari 1979 ontvangen. Naar verwachting kan de bouw deze zomer starten. De bouw zal 18 tot 20 maanden duren, zodat begin 1981 de bewoners het centrum kunnen betrekken. Voordien moet er duidelijkheid zijn omtrent de structuur van het centrum. Daarvoor is in maart 1979 een gemeenschappelijke structuurwerkgroep ingesteld onder leiding van dr.ir. A.P. Verkaik (NRLO); de vraagstelling waarmee de werkgroep zich bezighoudt, richt zich op personele, organisatorische en juridische kanten van de nieuwe opzet, die uniek in Nederland is.

2. Rekenfaciliteiten

Instituten van DLO en vakgroepen van de Landbouwhogeschool hebben ten behoeve van hun onderzoek:

- een gelijksoortige behoefte aan computerprogrammatuur en -apparatuur;
- gelijksoortige problemen op het ondersteunende gebied van de wiskunde en informatica, die een advisering vragen door gelijkgerichte specialisten.

Bovendien zouden door samenwerking de positieve ervaringen van DLO met statistische begeleiding gekoppeld kunnen worden aan ruimere mogelijkheden en ervaringen van de LH met informatieverwerking.

Met dit uitgangspunt zijn in 1978 de mogelijkheden nagegaan voor samenwerking op het gebied van geautomatiseerde gegevensverwerking en statistische begeleiding.

Najaar 1978 werd door de heren le Grand, directeur Rekencentrum LH, en Kleemans, plv. directeur Organisatie en Efficiëncy van het Ministerie van Landbouw en Visserij, een nota uitgebracht waarin de samenwerking werd gezien op het gebied van verwerking, gebruikersondersteuning, programmatuur en statistische begeleiding.

Een essentiële rol hierbij speelt de organisatie IWIS-TNO, die diensten verleent aan de instituten op het gebied van statistische begeleiding van onderzoekers.

Begin 1979 zijn van verschillende zijden commentaren ontvangen die overwegend positief zijn over samenwerking op het genoemde terrein. Wel wordt de noodzaak aangegeven om nadere uitwerking te geven aan de inhoud en vorm van de samenwerking.

Thans wordt nagegaan hoe een nadere uitwerking kan worden verwezenlijkt.

3. Audio-visuele middelen

Het audio-visueel centrum van de LH is primair dienstverlenend ten opzichte van de vakgroepen, voornamelijk ten behoeve van het onderwijs. Voorts wordt de beschikbare apparatuur onder bepaalde voorwaarden ter beschikking gesteld van instituten, proefstations en anderen.

De LH en de TFDL hebben afspraken gemaakt over het beheer en het onderhoud van audio-visuele middelen en over de administratie van de uitlending aan vakgroepen en

anderen. Deze afspraken zijn vastgelegd in een overeenkomst. Aldus wordt doeltreffend gebruik gemaakt van een stuk expertise, aanwezig binnen de TFDL.

4. Elektronenmicroscopie

Instituten en LH maken gebruik van kostbare apparatuur, in dit geval van elektronenmicroscopen. Met als uitgangspunten om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen, de uitrusting zo goed mogelijk te kunnen gebruiken en van elkaars kennis en ervaring te leren, ligt het in de bedoeling dat de vier in het complex Wageningen aanwezige afdelingen elektronenmicroscopie met elkaar gaan samenwerken.

Een gemengde commissie bereidt een samenwerkingsovereenkomst voor en rapporteerde hierover in 1978. Als organisatievorm is gekozen voor het z.g. branchemodel, een verdere ontwikkeling van het matrixmodel, maar nu toegepast op de dienstverlening. Wellicht kan dit model ook van toepassing zijn op andere vakdisciplines in de dienstverlenende sector.

De TFDL speelt een centrale rol bij de coördinatie van het gebruik van elektronenmicroscopen.

5. Administratie inventarisgoederen

De LH heeft een systeem ontwikkeld voor automatisering van de administratie van inventarisgoederen; dat zijn goederen boven een zekere geldswaarde die onderzoek, onderwijs of administratie ondersteunen (bijvoorbeeld microscoop, microfiche-reader).

Een gemengde werkgroep zal nagaan of dit systeem met vrucht kan worden toegepast bij instituten en proefstations. Een voordeel van gezamenlijke toepassing zal zijn, dat onderzoek en onderwijs op snelle wijze geïnformeerd kunnen worden over de in het complex Wageningen aanwezige apparatuur naar aard, grootte, gebruiksmogelijkheden, bezettingsgraad enz.

6. Proefaccomodaties

Sinds vele jaren vindt overleg plaats tussen bedrijfsleiders van de proefbedrijven van de LH en die van de proefbedrijven en kassencomplexen van de instituten, in de z.g. kring van Wageningse bedrijfsleiders. Hier vraagt men zich af:

- hoe kan gebruik gemaakt worden van de kennis die op elk bedrijf aanwezig is?
- hoe kunnen werktuigen en machines voor specifieke werkzaamheden van elkaar worden geleend, zodat hiervoor op het eigen bedrijf geen extra investeringen nodig zijn?

Een tweede vorm van samenwerkingsactiviteiten zijn de gesprekken tussen vertegenwoordigers van de LH en DLO over het doelmatigheidsonderzoek proefaccomodaties bij de LH*.

De indruk bestaat dat binnen het complex Wageningen als geheel het knelpunt niet zozeer is de verwerving van additionele proefterreinen, als wel een doelmatiger herverdeling en een ineenschuiven van taken van instituten en LH-vakgroepen.

* Rapport verkrijgbaar bij het documentatiecentrum van de LH (tel. 83803).

Als concrete actiepunten voor verder overleg tussen betrokkenen gelden:

- een oplossing voor het tekort aan grond bij een der LH-vakgroepen voor het doen van veldproeven op zandgrond;
- het vinden van een goede bestemming voor de onder DLO-beheer staande gronden aan de Veensteeg, de Veenkampen ter grootte van rond 34 ha;
- een oplossing voor de overbezetting van de proefboerderij Droevendaal.

Als toekomstig perspectief beveelt onze commissie een structurele samenwerking aan op de volgende terreinen:

- gezamenlijke voorziening met grond voor onderzoek onder glas; in veel gevallen wordt per vakgroep en per instituut grond gekocht en ter plaatse geprepareerd, o.a. door stomen;
- gezamenlijke capaciteitsverdeling van het kassenbestand, en/of gezamenlijke nieuwbouw van onderzoekskassen;
- gezamenlijke capaciteitsverdeling van klimaatkamers en klimaatkassen met een eventuele gezamenlijke opzet van één gemeenschappelijk fytotron voor Wageningen; dit zal alleen maar lukken via een gefaseerde opzet en "klein beginnen"; toch is dit perspectief aantrekkelijk, o.a. met het oog op energiebesparing, omdat hiervoor vermoedelijk een z.g. total-energy-installatie zou kunnen worden toegepast.

Uit bovenstaande, zeker niet volledige opsomming wordt duidelijk dat dienstverlening een zeer breed terrein omvat.

Bij studies omtrent samenwerking wordt tevens nagegaan hoe de bestaande dienstverlenende instellingen in de nieuwe structuren kunnen deelnemen. Onze commissie denkt aan de volgende terreinen:

- Automatisering laboratoriumapparatuur

De ontwikkelingen op het terrein van automatische registratie en verwerking van meetgegevens en procesbesturing gaan snel. Enige tijd geleden is een gemengde commissie automatisering laboratoriumapparatuur (COALA) ingesteld. Deze verricht nuttig werk op beperkte schaal.

Een bredere structuur waarbinnen deze activiteiten tot ontplooiing kunnen komen, dient te worden geschapen.

- Werkplaatsen

Bij de ondersteuning van onderzoek en onderwijs op mechanisch/constructief en technisch gebied zijn thans vele grotere en kleine werkplaatsen van instituten en LH betrokken.

Het lijkt doelmatig en mogelijk te komen tot samenwerking en bundeling.

- Fotografie

Ten behoeve van onderzoek en onderwijs bij instituten en LH maken tientallen fotografen duizenden foto's.

Samenwerking op het terrein van de professionele fotografie, wellicht in combinatie met gezamenlijk gebruik van audio-visuele middelen (zie boven), kan vermoedelijk de ontwikkeling op dit terrein ten goede komen.

- Instrumentenpool

Bij de TFDL is een z.g. instrumentenpool in beheer ondergebracht, waaruit de partners instrumenten voor kort lopend onderzoek kunnen lenen.

Overwogen dient te worden deze instrumentenpool in te passen in een samenwerkingsstructuur.

Tenslotte dient nog opgemerkt te worden dat op het gebied van de toerusting verschillende adviescommissies en -instanties, gedeeltelijk in NRLO-verband, zoals de Adviescommissie Analytische Toerusting, de Commissie Toerusting Klimaatruimten, gedeeltelijk in departementaal verband, zoals de Adviescommissie Organisatie Technische Diensten, de Directie Organisatie en Efficiëncy (automatiseringsvraagstukken), de afdeling Vervoer (rijdend materieel), functioneren. Juist waar het hier samenwerking op dienstverlenend gebied betreft met vaak een nauwe relatie naar de toerusting dient bij verdere uitwerking de taak van de bovengenoemde commissies en instanties mede in de beschouwingen te worden betrokken.

5. DIVERSEN

In dit hoofdstuk komen enkele ontwikkelingen in het samenwerkingsproces ter sprake, die evenals de in het vorig hoofdstuk genoemde dienstverlenend of ondersteunend van aard zijn; toch worden zij ter wille van de duidelijkheid afzonderlijk belicht.

De vijf onderstaande projecten zijn zeer divers van karakter. De overeenkomst is evenwel: ook op al deze terreinen wint de overtuiging veld, dat gemeenschappelijke aanpak perspectief biedt.

1. Samenwerking op personeelsgebied

Wanneer samenwerking op het gebied van onderzoek, onderwijs en dienstverlening gestalte krijgt, zal ook het personeelsbeleid van instituten en LH meer op elkaar worden afgestemd dan thans het geval is.

Weliswaar zijn de personeelsleden van beide eenheden in rijksdienst, toch zijn er verschillen in positie, beloning en andere arbeidsvoorwaarden.

Enkele opmerkelijke en belemmerende verschillen worden hieronder belicht:

- In de eerste plaats dient genoemd te worden het verschil in doelstelling van beide organisaties. Die doelstelling is bij de instituten (toegepast) wetenschappelijk onderzoek, terwijl de doelstelling van de hogeschool een combinatie van wetenschappelijk onderwijs en wetenschappelijk onderzoek is. Dit verschil in doelstellingen manifesteert zich o.a. in de posities van het wetenschappelijk personeel, zoals reeds in hoofdstuk 1 vermeld.
Bij de instituten werken full-time onderzoekers, bij de hogeschool medewerkers die zowel onderzoek als onderwijs in hun taak hebben.
- Voor het wetenschappelijk personeel is er in samenhang daarmee de ongelijkheid in honorering. Bij de hogeschool het wetenschappelijk medewerkersrangstelsel, bij de instituten het wetenschappelijk ambtenarenrangstelsel. In de jaren 79/80 zal naar verwachting evenwel de honorering van de wetenschappelijke medewerkers bij de hogeschool gaan lijken op die van de instituten, terwijl de verhouding onderwijs/onderzoek mogelijk minder individueel en meer per vakgroep zal worden bepaald. Alsdan zullen enkele belangrijke belemmeringen voor onderlinge uitwisselbaarheid zijn weggevallen.
- De indruk bestaat dat ook in de groep van het technisch en administratief personeel hier en daar ongelijkheid in taak- en functiewaardering heeft geleid tot ongelijkheid in honorering. Hand in hand met samenwerking, met name in de sector van ondersteuning en dienstverlening, moet een evenwicht in taak- en functiewaardering worden opgebouwd, waar dit ontbreekt.
- Bij de Landbouwhogeschool is op grond van de Wet Universitaire Bestuursherforming (WUB) een bestuursvorm tot stand gebracht waarin het personeel bepaalde democratische rechten heeft verkregen die bij andere onderdelen van het ministerie niet bestaan.
- De proeftijd die gehanteerd wordt bij aanstellingen is voor het wetenschappelijk personeel van de LH in het algemeen vier jaar en voor dat van de instituten twee jaar.

Sinds enige tijd vindt overleg plaats tussen de personeelsafdelingen van de LH en van DLO. Dit overleg heeft in een aantal gevallen geleid tot oplossing van knelpunten die op gemeenschappelijk terrein lagen.

Onze commissie wil gaarne bepleiten dat dit overleg uitgroeit tot een gestructureerde samenwerking, gericht op het voorbereiden en uitvoeren van een gelijksoortig arbeidsvoorwaardenbeleid en een gemeenschappelijke aanpak van b.v. het opleidings- en vormingsbeleid.

2. Samenwerking op het gebied van de voorlichting

Op het terrein van de voorlichting komt tussen DLO en LH samenwerking op gang. De hoofden van de beide voorlichtingsdiensten overleggen in de regel eens per maand met elkaar. Sinds kort neemt een vertegenwoordiger van het Internationaal Agrarisch Centrum (IAC) aan het overleg deel.

In de zomer van 1978 werd het initiatief genomen tot de gezamenlijke uitgave van een agenda van "Wageningse" gebeurtenissen. Die uitgave heeft de vorm gekregen van de intussen bekende "Groene Kalender".

Een ander stuk samenwerking manifesteert zich twee keer per jaar bij de ontvangst van landbouwjournalisten. Het betreft hier de wederopneming van een traditie, die tot voor tien jaar bestond. De landbouwjournalisten proberen zich in Wageningen te oriënteren op de achtergrond van de dagelijkse landbouwproblemen die zij voor hun publiek te behandelen krijgen.

Een derde voorbeeld van coöperatie tussen de voorlichtingsdiensten van LH en DLO wordt de gezamenlijke uitgave, in 1979, van een representatief boekje over landbouwkundig Wageningen in brede zin. Dit wordt een soort relatiegeschenk, te gebruiken bij bezoek aan Wageningen én bij bezoek van Wageningers aan andere instellingen. De foto op het omslag van het rapport dat u leest, is ontleend aan dit gezamenlijke project.

Overwogen wordt momenteel hoe samengewerkt zou kunnen worden in de berichtgeving, met name aan de pers, over het landbouwkundig onderzoek.

Nog een punt waarop in de toekomst wellicht samengewerkt zou kunnen worden, is dat van de congresvoorbereiding, speciaal ten aanzien van de publiciteitsaspecten. Een goede organisatorische opzet is steeds een eerste vereiste. De dienstverlening van het IAC op dit terrein is door gebrek aan personeel noodgedwongen vrij sterk teruggedraaid, maar Wageningen blijft aan vakkundige begeleiding bij congressen en symposia een grote behoefte behouden.

Hoewel zij niet direct Wageningen tot uitsluitend terrein heeft, mag in dit verband ook de commissie genoemd worden van de NRLO, die zich beraadt op de voorlichting over het gehele Nederlandse landbouwkundig onderzoek. Daarin zijn uiteraard de hoofden van de voorlichtingsdiensten van LH en DLO opgenomen.

Voorts wordt ten aanzien van landelijke voorlichtingszaken maandelijks overleg gepleegd met hoofden van de voorlichting van ministeriële directies.

Menigmaal wordt de unieke situatie van het Ministerie van Landbouw en Visserij naar voren gehaald, waar de trits van landbouwonderwijs, landbouwkundig onderzoek en landbouwvoorlichting huizen onder één dak. Onze commissie meent dat wij deze gelegenheid ook in Wageningen moeten uitbuiten.

Voor de buitenwacht in binnen- en buitenland is Wageningen een begrip. Het subtiel onderscheid tussen instituten en LH vervaagt op afstand.

Onze commissie ervaart die indruk als positief en beveelt aan dat het voorlichtingsbeleid omtrent de eenheden LH en de instituten onderlinge samenhang vertoont en tevens samenhang met o.a. publikatiebeleid, bevordering van plaatsing van afgestudeerden op de arbeidsmarkt.

3. Samenwerking op het gebied van veiligheid en milieuhygiëne

De zorg voor veiligheid en milieuhygiëne berust bij de beheerder. Voor de LH draagt het college van bestuur daarvoor de uiteindelijke verantwoordelijkheid; bij de instituten zijn de directeurs verantwoordelijk voor de veiligheid en de milieuhygiëne in en om hun instituut. Op deze terreinen zijn voorts actief:

- de Veiligheidscommissie van de Landbouwhogeschool;
- de Stralingsbeschermingscommissie Wageningen;
- de commissie Begeleiding Afvoer Chemische Afvalstoffen (BACA);
- de Bedrijfszelfbescherming.

De drie laatstgenoemde organen zijn handelingsbevoegd in het gehele landbouwkundig complex Wageningen, terwijl de handelingsbevoegdheid van de Veiligheidscommissie beperkt is tot de Landbouwhogeschool, zij het ook dat de veiligheidsfunctionaris van de LH en zijn assistent op verzoek ook incidenteel diensten aan Wageningse instituten verlenen.

De praktische uitvoering van de stralingsbescherming is opgedragen aan de Stralingsbeschermingsdienst van het Instituut voor Toepassing van Atoomenergie in de Landbouw (ITAL).

De commissie Begeleiding Afvoer Chemische Afvalstoffen heeft een leidraad afvoer chemische en gevaarlijke andere afvalstoffen samengesteld en organiseert periodiek rondritten door Wageningen om op vooraf bekendgemaakte plaatsen bepaalde chemische afvalstoffen en ook verontreinigd dierlijk en plantaardig laboratoriumafval, op te halen en voor verwerking af te voeren.

De Bedrijfszelfbescherming organiseert EHBO- en brandweeropleidingen.

Door verscheidene personen aan het werk van verschillende organen te laten deelnemen werd op Wageningse vlak een betere coördinatie bereikt.

Verder werd in het kader van het streven naar integratie van de veiligheidszorg voor de LH en de instituten overleg met het Ministerie van Landbouw en Visserij gevoerd om de mogelijkheden na te gaan voor een gezamenlijke aanpak van de problematiek. Tevens werd een meerjarenplan voor de veiligheidszorg opgemaakt.

Het overleg is nu zover gevorderd dat de ondertekening wordt voorbereid van een beschikking Veiligheid en Milieuhygiëne. In het voorjaar zullen naar verwachting de minister en het college van bestuur van de LH dit stuk ondertekenen. Hiermee besluiten de partners - in feite LH, DLO en het departement - tot de instelling van een Commissie voor de Veiligheid en de Milieuhygiëne (COVEMI), die niet alleen binnen het landbouwkundig complex Wageningen adviserend zal optreden, maar ook voor de andere instellingen van het Ministerie van Landbouw en Visserij.

Op het moment dat deze nieuwe gezamenlijke commissie wordt opgericht, worden de Veiligheidscommissie van de LH en de commissie BACA opgeheven.

4. Samenwerking op het gebied van de drukkerijen

In het landbouwkundig complex Wageningen functioneren twee eigen drukkerijen, die van Pudoc en die van de LH. Veel drukwerk wordt bovendien uitbesteed aan particuliere firma's.

Naar aanleiding van een verzoek van het college van bestuur en de algemeen directeur DLO van 1977 is en wordt nagegaan door betrokkenen op welke wijze een vergaande integratie van drukkerijwerkzaamheden kan worden bereikt.

De gedachten, neergelegd in een rapport van 1978, gaan uit naar één grafisch centrum, al of niet onderdeel van het wetenschappelijk informatiecentrum.

5. Ontwikkelingssamenwerking

DLO en LH zien het geven van een bijdrage op het gebied van onderzoek en onderwijs aan projecten van ontwikkelingssamenwerking als een onderdeel van hun beleid.

- Onderwijs

Zowel de LH als de instituten zijn betrokken bij de internationale cursussen van het IAC met een inbreng in de personele sfeer van vergelijkbare grootte. Dit is echter geen direct bilaterale samenwerking maar meer een serie door het IAC gecoördineerde activiteiten.

- Onderzoek

Op het terrein van onderzoek (zowel in Nederland als overzee) zijn diverse vakgroepen zowel als instituten betrokken bij projecten. Genoemd kunnen worden een aantal projecten op het terrein van de "primaire produktie" (Israël, Sahel, Peru), uitgevoerd in nauwe samenwerking tussen de vakgroep Theoretische Teeltkunde, vakgroep Bodemkunde en het CABO; projecten op het gebied van irrigatie en van de bodemkartering (Kenya-project met o.a. de Stichting voor Bodemkartering). Voorts zij vermeld de gezamenlijke betrokkenheid van de genoemde vakgroepen en instituten plus het LEI en de Stichting Onderzoek Wereldvoedselvoorziening (SOW). In deze stichting participeren DLO en LH als zodanig.

De wenselijkheid van een betere samenwerking, door onze commissie bepleit, wordt algemeen wel onderschreven. Met name wordt hierbij gedacht aan overleg over projectvoorstellen, onderlinge afstemming van criteria, gemeenschappelijke uitvoering van projecten die zich daartoe lenen.